

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Szerkesztői szállás:

belső-szénuteza 131. szám.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr. a minden hirdetés után 30 kr. helyegjdi.
Hirdetéseket felvételnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglmayr (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (Königsasse Nr. 60.)
Nyilvtári emlekek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, a. m. kedden, esütörtökön és szombaton délelőn.
Előfizetési ár:
egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

július—decemberi folyamára.

Egy évre 12 forint o. ért.

Félévre 6 „ „ „

Évnegyedre 3 „ „ „

Egy hóra 1 „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodik van.

Eredeti távsürgöny.

Feladott Pesten jul. 16-kán esti 7 ó. 30 p.

Érkezett Kolozsvárra jul. 16-kán esti 8 ó. 40 p.

Az ő Felsége elnöklése alatti minisztertanácsban, bécsi hírek szerint, elhatározta, hogy az „osztrák magyar állam” elnevezés helyébe jövőben „osztrák-magyar birodalom” cím lépjen.

Az adó-vita a képviselőházban.

(S.) Azt állítottuk közelebbi cikkünkben, hogy az adó nyomozó voltát sajátképp nem annak nagysága, magassága határozza meg, és hogy a közterhek könnyebbitése nemcsak azok apasztatásában, leszállításában áll.

A kis Lichtenstein hercegség bizonyára kevesebbet adózik mint a hatalmas Albion, hanem Lichtenstein az is marad, míg Anglia a félvilág felett uralkodik. N. N. volt urbéres is kevesebbet fizet mint X+Y nagybirtokos, de azért senki sem kívánja inkább N. N. földész lenni, mint X+Y nagybirtokos.

Boldog őseink nem sokat törődtek az adófizetéssel: megvolt pár fiscalis uradalmuk, sóbányájuk stb. Ezek fedezték az országos költségeket, a mi még hiányzott, azt megfizette a misera plebs contribuens. A téns nemes táblabíró ur maga felkötötte a fringitát, ha a hazát vesz fenyegette, sőt a hadi subsidiumot is megadta, egyébiránt pedig a „nem-adózunk” országmentő zászlója alá vonult, s ott jó hazafihoz illő, rendületlen kitartással megállapodott.

Hanem aztán nem is volt semmink; gazdaszatunk, műiparunk, kereskedésünk, tudományos műveltségünk sok, igen sok kívánni valót hagyott fenn. Szóval: míg más népek haladtak, mi a parton ülve kényelmesen vártuk, míg a haladás folyama hozzánk is elérkezik.

Ezt a paradicsomi boldogságot, azt hisszük, senki sem fogja visszahajtani.

Hódolnunk kell tehát azon elvnek, hogy „adót fizetni és meghalni mindenütt és minden időben kell”, — és sajátképp ne azt kívánjuk: hogy minél kevesebbet fizessünk, hanem, hogy minél többet fizethessünk. Mert az adó méltányos mértéke attól függ, ha valjon birtok az illető, adófizető ország vagy állampolgár azon eszközökkel, melyek a rárótt adómentenységre előterjesztésére okvetlen szükségesek, s általában tőkéjének, keresetének hányadik részével köteles az országos háztartás költségeihez járulni.

Ez alapvető a tudomány állította fel, mi csak azért ismétljük, mivel a ránk súlyosodott nagy állami költségek miatt, nem lévén kilátásunk, adónkat egyhamar apasztani hasztalan siránkozás helyett, szükségesnek látjuk mindent elkövetni, hogy az könnyebben elviselhetővé váljék, sőt hogy azt lehetőleg fokozhassuk is; csak így áldozhatván eddig paragon heverő oly köz-művelődési czélokra is, melyekre nézve most, más népekhez képest annyira hátra maradtunk.

A, jó órában legyen mondván, már csak néhai idegen kormányok és rendszerek mostoha közegei minden követ megmozdítottak, hogy a szétszakított két „testvér”-házat a gazdaszat, ipar, kereskedelem, térsen, s következőleg a köz-művelődés minden ágabani haladásban megakaszszák.

Meglehetősen kijutott e részben a királyhagóntulaknak is, de legtöbbet mi erdély-részek szenvedtünk.

A végre valahára egy elválaszthatlan egészsze tömörült hazánk királyhagóntulái részei szerencsés földirai helyzetükkel fogva is közelebb fekszenek a polgárosodás gyűpontjához, Európa nyugati államaihoz; a szükséges közlekedési eszközökkel is bírnak nagyrészt; a természet maga már nagy folyammakkal áldotta meg, a bécsi kormány pedig, ha nem is a hon érdekében, a hazafi közhajattal megegyezőleg, hanem főleg stratégiai szempontból kiindulva, de még is egész hosszú vasútvonalokat épített, melyek arra képesítették a királyhagóntulakat, hogy egy év szerencsés termésből két in-séges év bajait enyhíthették, kiépülhették.

Nem ugy mi erdélyiek.

Mi a szó teljes értelmében Isten, a szerencse, a sors háta mögött, s annak kegyelmén kívül maradtunk.

A Bach- és Schmerling-kormányok által gazdaszatunk, birtokviszonyaink általában közéletünk egész kiterjedésében tervszerűen, rendszeresen folytatott irtóháboru az adófizetési képesség legfőbb feltételeitől fosztott meg, s a mi mások e részben kedvezően fejlődhetek, vagy legalább tenghetek, a mi gazdaságunkban, mindennemű munkásságunkban a kellő súlygyent megzavarta, s tőkénken, keresetünk forrásain rágódik.

Ha a Királyhagón túl jó termés van, azt a gazda kellőképp értékesítheti. Nálunk, mindegy jó vagy rossz termés van, sőt még az áldás is átokká változik, legalább a nagyobb termelőre, arra nézve, a ki tetemes adót fizet; mert bő aratás idején szorgalmának sikere, terményének ára nincs.

Elismertjük, hogy mindazt, a mit a lelépelt kormányok ellenünk vétettek, akarva nem akarva mulasztottak, egyszerre, hetek, hónapok lefolyása alatt helyrehozni, utánpótlóni teljes lehetetlen, s éppen ezért figyelmeztetjük hazánkfiat a bukott kormányrendszerek bűnös eljárásának ránk nehezült ez utóféldalmaira, s ezek konok makacsságára, de jelezzük egyszersmind azon eszközöket is, melyek segítségével azok lassankénti elhárítása remélhető.

Egyik legelső teendője tehát a kormány-nak és törvényhozásnak, adóképességünket czélszerű rendszabályok, főleg a megkezdett vasútnak nemcsak Kolozsvárig és Gyula-Fehérvárig, hanem az egész országrészen keresztül mielőbb leendő teljes kiépítése, a Maros és Olt szabályozása s más közlekedési eszközök teremtése által helyreállítani és emelni.

Ezzel párhuzamban az országos költségeket is apasztani, illetőleg helyesebben rendezni kellene; miről jövő alkalommal.

Királyföldi reformok.

△ Szász testvéreink lapjai gyakran és sokat foglalkodtak a királyföldi reformokkal; ámde valahány organumuk van, annyi javaslat látott napvilágot, egy, hogy a legjobb akaratall sem tudjuk még ma: miben állapodott meg az „ifju szász” párt, miben és mennyiben tér el „ő-szász” politikai ellenfeleitől.

A királyföldi közigazgatásának, törvénykezésének korszerű átalakítására vezető reformok felett hosszasan vitáztak a „Sieb. Blätt.” és „Sieb. Bote,” a „Kronst. Ztg.” és „Bist. Wblt.” utóbb a „Sieb. d. Wblt.” most a „Sieb. Blätt.” a „Bist. Wblt.”-tal folytat eszmecserét.

A „Bist. Wblt.” 20 ik számában elfogadja az „ifju szászok” fölapjában formulázott reformjavaslatokat, csak azt nem tartja helyesnek, hogy a községi képviselő tagjai minden három évben valamennyien lemondjanak, hogy a községi politikai tisztviselőket, minden három évben, kivétel nélkül, újra válaszszák.

A községi képviselőt újráválasztását illetőleg a „Sieb. Blt.” kész elfogadni a beszerzői lap módosítását, mely szerint minden évben a képviselők egyharmada mondana le, mert ezáltal az újráválasztás alapelve nincs érintve; de ha az egész képviselőtestület egyszerre mondana is le, ezáltal sem lenne az ügykezelés folytonossága, gyorsasága megakasztva a községi- és szék és vidéki képviselőkben, mert a „Sieb. Blätter” javaslatát szerint valamennyi tag újráválasztandó és bizony-

nyal legnagyobb részben meg is fognak ismét választatni.

Egészen másként áll a politikai tisztviselői időnkénti újráválasztásának kérdése; ebben az „ifju szász” lap csak annyit hajlandó engedni a beszerzői ellenetesenek, hogy három év helyett öt évre választassanak. A „Sieb. Blt.” bizony reméli, hogy az átalakulás folytán tetemesen egyszerűsített fog a közigazgatási gépezet, már csak azért is, hogy a helyhatóságok pénztárai kevesebb költséggel terheltesse meg; nem látja tehát szükségesnek jogi képzettséggel bíró, állandó hivatalnokok számára állomásokat szervezni. Ugyanis a politikai hivatalnokok végrehajtó közegei a magasabb hatóságok, — életbe léptetői a községi és széki képviselők határozatainak, — véleményadók a szék és község fontosabb ügyeinek elintézése körül; a két előbbi nem kíván nagy szakismeretet, nem talál nagyobb akadályra, az alapos és czélszerű véleményadás- és javaslattevésre pedig sokkal helyesebb a községekben és székekben állandó jogtanácsost állítani; különben is van minden városnak és falusi községnek ilyen ügyvivője, s így a feladat csupán az lenne, meghagyni azoknak, hogy a községeket és székeket illető közigazgatási ügyekben is ők tartozzanak véleményt adni, javaslatokat szerkeszteni. Mert ha a „B. Wblt.” javaslata értelmében politikai szakelődök lesznek állandóan alkalmazva, akkor csak új tőgába bujtják ama régi kasztot, mely a hivatalok öröklése által illusióriussá tehetné az alkotmányos önkormányzatot, s előidézhethetne azon szabálypont-kori állapotokat, midőn a szászoknak saját hivatalnokaiakkal szemben a kormánynál kelle oltalmat keresni.

A „Sieb. Blt.” azt hangsúlyozza, hogy ideje új rendszerrel tenni próbát, hadd érezze — ugymond — a községi- és széki politikai tisztviselő az eskütelét napjától fogva, hivataloskodása egész idején azt, hogy csak kötelemi közhatalommal és pontos teljesítésre szorított lehet az újmegeválasztásra; ily rendszer mellett is találkoznunk fog a szászok közt elég derék tisztviselő, az állomásos fontossága s a jó szolgálat által megnyerendő közbizalom elegendően fogják erre buzdítani. Végső argumentum gyanánt így szól a „Sieb. Blt.”: „ha a nemzet legelső közigazgatási hivatalnokai, a comes, nem választatik élethossziglan, — hogyan lehessen ilyesmit követelni az alsóbb közigazgatási hivatalnokok javára, s a feltett nyugdíjazást az alodialis pénztárból?”

Mi is helyesebbnek tartjuk azt, ha a képviselőtestületek évente bizonyos részben újítanak meg; ugy az önkormányzat követelményei közé soroljuk a politikai tisztviselők időszaki újráválasztását; de nem értünk a „Sieb. Blt.”-el egyet abban, hogy a felsőbb rendelekek és keblt határozatok végrehajtása oly könnyű dolog lenne; ide is szakismeret és gyakorlati tapasztalat szükséges. Ezért mi abban látunk kezességet, ha a kijelölések, néli az illető egyének képessége lehető legszigorubb bírálat alá vettetnek, nehogy a választók már hetek mulva, saját kárukkal győződjenek meg arról, hogy képtelen egyének helyeteket hivatalokba, s így 3—5 éven át azokkal kénytelenek kinlódni, ügytelenségük miatt bátramaradást és kárt szenvedni; előtűnk a főszempont: kijelölés előtti kimutatása az elméleti és gyakorlati szakképességeknek, különben a szabadválasztás ártalmassá teszi az önkormányzat ome-jogát, előre nem látott súlyos terhet vállalván a nép magára. A jogtanácsosi intézmény jóra való eszmé; de a képviselők szakképességei talán mégis inkább alkotmányos intézmény; mi ezt ajánljuk.

Pest, július 13. 1868.

(y. z. n.) Itt most az országgyűlési nyilvános tárgyalásokat, ugy szólván, csak mellékes dolognak tekintik, mert a főfigyelem a honvédelmi törvényjavaslatl foglalkozó bizottmány ülésére irányul.

Már jelzem, hogy a kormányjavaslat nem nyerte meg föltétlenül a bizottság tetszését, és a „lapis offensionis” gyanánt szolgáló pontozásokat is körvonaltam ugy megközelítőleg.

Az utóbbi ülésekben a közsés hadügyminiszter és két katonai egyéniség részt vőn, de nem hivatalosan, hanem, mint szakértők, hogy a kívánt több rendbeli fölvilágosításra megnyugtató választ adjanak. B. Kuhn altábornagy — mint a forrás-hoz közel álló személyiségek mondják — néhány

fölmerült nehézség iránt méltányosnak és indokoltnak találta a felszólalást, e pontok megváltoztatásába tehát valószínűleg bele is egyezett, de, hogy minden nyilvánult aggodalmat eloszlatott volna, azt szabad legyen kétségbe vonnunk, mert a bizottmányi tárgyalás részleteiről nem szivárogtak ki közelebbi adatok, mit általánosan azon discrecióval indokolnak, melyet még be nem fejezett, el nem döntött vitás kérdések iránt viseltetni kötelesség.

Legalaposabban kombinálunk, ha azt gyanítjuk, miképp a bizottmány oly lényeges módosításokat sürgetett, melyekhez való hozzájárulását — ha a magyar kormány elfogadta is azokat — a közsés hadügyminiszter, saját felelősségére nem ígérheté meg.

E föltevést látszik igazolni azon körülmény is, hogy ő Felsége a király Ischlból 24 órára Bécsbe rándult, hová táviratilag hívta meg gróf Andrássy Gyula miniszterelnököt is, a ki a bizottmány által javaslatba hozott változtatásokat magával vitte s előterjesztendi.

A csomót tehát maga a fejedelem fogja ketté vágni.

Egyébiránt ha van is nézetkülönbség a kormány munkálata és a bizottmány tervezete között, az korántsem fenyeget oly komoly összeütközéssel, minőt utóbbi napokban egy pár bécsi lap jónak látott prognostikálni, támogatván jóslataikat báró Kuhn identázásával is, melyben nyugtalanító oment fedeztek fel.

Tekintetbe vévén azon finom politikai tapintatot és a viszonyok helyes méltánylását, melylyel magát a magyar országgyűlés, a tractatus terén mindedig kitüntette, lehetetlen föltenni, miképp a mi részünkről oly követelések teljesítésére forciroztassék, melyek éppen egy ellenkezésnek bizonyára az osztrák-magyar birodalom, mint specialiter hazánk érdekeivel is.

A következés be fogja — erősen hiszszük — bizonyítani, hogy nem optimismus, hanem a helyes alapos fölfogása mondhatja e sorokat tollunkba.

Országgyűlésünk szavazatát legközelebb érdekes tárgyban fogják kérni.

Törökország ugyanis — hir szerint — csak azon esetre kap kölcsönt tervezett vasútnak kiépítésére, ha a kamatbiztosítására az ottoman birodalmon kívül még Franciaország és az osztrák-magyar monarchia is kezességet vállal.

Mintán e tárgy elintézése alkotmányserülleg mindkét törvényhozás elé tartozik, a bécsi és pesti országgyűlések fognak e kérdésben dönteni.

Hogy Bűszörményi László karhatalommal kényszerítettet fogsága megkezdésére, — azt távirtam.

E lépésre a bíróság azért volt szorítva, mert vádlott többszöri felhívásra sem ment önként fogságra.

Tegnap a sajtóörvénysszék két hivatalnok keresé fel őt szállásán, (kíséretüket a háttérben négy városi darabont, a karhatalom képezé) kik előtt — midőn megjelenésük célját tudatták — kinyilatkoztatá Bűszörményi László, „hogy az országoknak kénytelen engedni!” mire követte őket a fogságba.

A következés megmutatta, hogy helyesen számítottam, midőn utolsó levelemben azt íram, miszerint az alföld-fiumei vasútra százszor annyi fog aláírni, mint a mennyire szükség van, mert az eddigi kimutatások — 9 millió helyett — 133 szor annyit jelzenek, tehát még többet, mint mennyit én reméltem.

Több lapban felmerült azon hir, hogy az újvidéki expolgármester külföldre menekült, de senki sem tudja hová? Kacsas volt biz ez az egész, mert Miletics úr itt van és igen jó egészségeknek örvend.

A balászfalvi pronunciamiento.

△ Az év májálisai közt, ha nem is a legmulatságosabb, de bizonyára a legfurcsább volt a balászfalvi, mely egy politikai pronunciamentoval lepte meg a derék románokat: ez alkalommal az egér szült hegyet és nem visont; ez vala a tulzók által hozott ajándék, az ugynevezett romanismus számára, a legújabb nemzeti vívmány!

A pronunciamentoról megszületésekor különböző hírek szünyáltak. A „Gaz. Trans.” tudósítása oly színben tűntette fel a dolgot, mintha ez okmány ott Balászfalván szerkesztették volna; mig most valószínűvé kezd válni, hogy készen küldetett oda, elfogadtatás és demonstrálás végett. A „Tel.” hosszasan nem közölte a pronunciamentot,

mivel a gyűlést rögönzött egyéniségeket jelentéleneknek tartotta; és ime kiderül, hogy azon urak mások eszközeiként szerepeltek és nem ők hozták létre ama famosus nemzeti okmányt. A „Gaz.” azt állította akkor, hogy a gyűlést hatóság engedélyezte; és ime Alsó-Fehérmegye jul. 1—3-án bizottmányi gyűlést tartván a közigazgatási jelentés földterít, hogy ama gyűlés megtarthatására a politikai hatóság engedélyt nem adott.

De a májálisatartás körülményeinek megvilágítása mellett, azt is megtanuljuk az alsó-fehérmegyei bizottmányi gyűlésének folyamából, hogy az egész alkotmányt és szentesített újabb törvényeket megtagadó pronunciamiento miatt és alkalmasból, a megyei bizottmány szükségesnek látta feliratlal kérni fel a közoktatási minisztert, hogy „miután a balázsfalvi iskolának némely tanárai és vezetői a nép nyugalma háborító, az ország alkotmányos rendszerének felforgatására törekvő tanokat hirdetnek, s ezen tanok, valamint azok gyámolítására választott tankönyvek és arra irányzott előadások által növendékekre nézve alkotmányunk rendszerével és törvényeinkkel való megismerkedésüket nemcsak lehetetlenítik, hanem azokban az alkotmány és testvér nemzetségek iránti tisztelet és ragaszkodás helyett, az ezek elleni gyűlölet felkeltésére munkálnak — ezen köztintézetnek vezetésére örkődő figyelmét kiterjeszteni méltóztatassék.”

Meg vagyunk győződve, hogy beható, szigorú és részrehajlatlan vizsgálat fog elrendeltetni, hogy ismerhesse meg a román nemzet és a magyar haza: kik méltéyzik meg az ifjúság romlatlan szívét ábrándokkal, kiülve keblökből a törvény iránti tiszteletet, s minden úton szívtán a fajgyűlöletet; valóban régóta kíváncsok, hogy ismerhesse meg az ország és a románok, kiknek tartozik hálával, és kik szolgálják a felforgatás terveit, melyek Magyarországot és benne a román nemzet érdekeit is fenyegetik: ideje, hogy a polyva külön választassék a búzáttól!

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése július 13-án.

Az utolsó ülés jegyzőkönyve hitelesítettván, elnök bemutatja a pécsi Madarász Endre-pártiak panaszevelét Irányi Dániel megválasztása ellen, ugyszintén más kérvényeket.

Horváth Boldizsár igazságügyminiszter felől Simonyi Ernő multkori interpellációjára a királyi és hétszemélyes táblák bírái iránt. Azok, kiket ő nevezett ki, miniszteri ellenjegyzés mellett nevezettek ki, kiket pedig az előbbi kormány nevezett ki, azoknál természetesen nem történt miniszteri ellenjegyzés mellett. Simonyi a 48-ki 3-dik törvény-cikkre hivatkozik, erre hivatkozik a miniszter is, de ellenkező értelemben, mert ez nem a multra, hanem a jövőre vonatkozik, sőt a 27-dik §. az addigi ítélőszékeket megtartotta; hivatkozik továbbá a 48-ki első felelős miniszterium eljárására, mely szintén nem nevezte ki újabb az akkori tisztviselőket, s még ha erre nem hivatkozhatnák is, fontos okok miatt nem járhatott el másként, mint a hogy tette. Alig vette át a királytól az igazságügyi tárczát, meggyőződött, hogy összes hazai törvénykezéstünk gyökeresen reformálni kell, hogy anyagi és erkölcsi hiteltünk a romlásból megmentsük. Mídon a perrendtartási törvényjavaslatot előterjeszté, csupán a felsőbb ítélőszékeket vette tekintetbe, mert politikai okok nem engedték, hogy az első bíróságokra: a megyei törvényszékekre is kiterjeszse; azóta kedvezően változván a viszonyok, most már az első bíróságok rendezése iránt is munkában van a javaslat, még ez ülészakban előterjesztetik, s ha a ház törvényre emeli, jövő évben már összes hazai törvénykezéstünk a kor színvonalán álland.

Ez nem látszik a tárghyoz tartozni, de szorosán egybefügg azzal; mert helyes lett volna a régi intézményt mellőzni, mielőtt az új rendszer életbe lépne? Mert vagy megakadályozni kellett volna az egész törvénykezést, vagy újjaalakitni, mire felhatalmazása nem volt s mi még következtetett is lett volna, ha a curiát fenntartatlannak nyilvánítván, azt mégis reformálta és így állandósította volna; ha akarta volna a curiát fenntartani, akkor új kinevezés alá kellett volna terjesztetni annak az előbbi kormány által kinevezett tagjait, s nem természetesen-felhagyni annak provisorius jellemét? Kivált miután nem lehetnek tagjai, kikért a felelősséget magára nem vállalná; végül egyik főök a roppant munkahalmaz, mely a kuriára nehezedik, s melyen szintén csak a végleges reform segíthet. Ezen átmentési nehézségek alkura kényszerítik, nem az elvvel, hanem a kiviteli módokatokkal s azt választja, mely legbiztosabban vezet a célhoz; hazánkban általában sok tulságos követelés létezik sz alkotmány visszaállítására folytán; a 18 évi kormányok minden nyomát rögön eltüntetve szeretnék látni, pedig csak a bilincs hullott le kezzeinkről, hogy alkothassunk. A rombolás nem mindig üdvös, s ha valamit feltartunk a multhól, ezzel már alkotmányos jogot gyakorlunk s ne romboljunk le semmit, míg nem tehetünk helyére más. Így vagyunk a curiával: reformra szükség van, de míg az véghez mehet, a régít megtartotta. Nem vitatja, törvényes-e ezen ítélőszék, de igen is azt, hogy a bírói hatalmat jogérvényesen gyakorolja s

e nézetűl eltérőnek érvényesíteni nem szabad, mert akkor 20 év óta minden ítélet semmis lenne és a magánjog ügyekben végtelen zavar és kár okoztatnák. Az átmentési korszakban sok intézményt meg kell tartani, nem mintha eltörlésre jogunk nem volna, de mert érdekünk nem kívánja; ezért meg hagyta a curiát, ellenjegyzéssel nem nevezte ki újra tagjait, hanem szabad tért hagyott a törvényhozásnak, ha majd az új rendszer meghozva lesz, nem leend bíró, ki miniszteri ellenjegyzés nélkül foglalná el hivatalát. (Helyeslés.)

Deák Ferencz, előrebocsátván az ügy fontosságát, nem osztja a miniszter nézetét, hogy a koronázás előtti kinevezéseket utólag az ellenjegyzéssel ellátni nem lehetne; nem lehet hivatkozni 1848-ra; akkor ez nem történt, mert egyik alkotmányos formából a másikba történt az átmenet, míg most abszolút uralom előzte meg, s az utólagos törvényesítés szükséges, mert a forma is fontos dolog. De ő fontolóra vette az átmentési nehézségeket, és azt, hogy a ház már két év előtt egyik felirátában kinyilatkoztatta, miként méltányolni fogja ezen átmentési időket és méltánylással leend a kormány iránt, mit helyesen mondott, mert e nélkül aligha talál oly merész férfiakra, kik a kormányt elvállalják. Ily átmentési idők ideiglenes intézményekre példákat hazai történelmünkben is felhozhatni, s például az 1790-diki országgyűlés 10 évi abszolutismus után az urbéri ügyek iránti intézkedéseket ideiglenesen meghagyta s ezek aztán 35 évig fennállottak; a 48-ki törvények számos intézkedése szintén ideiglenes volt s fennáll most is, körülöttünk pedig annyi az ideiglenes, hogy ha mindentől megtagadjuk a törvényességet, általános felforgatás követné. Példa a megyei bizottságok, az urbéri kárpótlás, ösiségi patens, országbírói értekezlet, s így a curia jelen állapota. Ha kérdeznék, törvényes-e, azt mondaná: éppen olyan, mint az urbéri megválasztás, ösiség; szükséges azonban az utólagos pótlás. A miniszter ezt az új törvénykezési rendszer elfogadásáig elhalasztani látja szükségesnek s fontos okokat hoz fel; szóló tehát határozati javaslatot indítványoz: az ítélőszékek oly tagjainál, kik nem miniszteri ellenjegyzés mellett nevezettek ki, ez utólag pótolandó; a miniszterium ezt az új törvénykezési rendszertől feltételezván, akkor ezt a ház tölle elvárja; a ház legközelebbi teendői közé sorozza a törvénykezési javaslat tárgyalását s kimondja, hogy a most fennálló ítélőszékek által eddig és ezentul hozott ítéleteknek jogérvényessége azért, mert egyes tagjai nem miniszteri ellenjegyzés mellett nevezettek ki, kétségbe nem vonható. (Élénk helyeslés.)

Az indítvány kinyomtatván, napirendre fog tüzetni és tárgyalatni.

Napirenden volt ezután a személyes keresetj adó végmegszavazása, mely is többséggel elfogadtatik.

Ezután napirenden van a házadóról szóló törvényjavaslat végmegszavazása előtt annak a pénzügyminiszter által beadott két új §-a feletti tárgyalás. Az első §. Csengery Imre egy változtatásával elfogadtattak, a másodiknál Bónis azon észrevételére, hogy ez bélyegilletékről szólván, a bélyeg-törvénybe tartozik, rövid vita után az osztályokhoz utasítottak a bélyeg-törvénybe iktatás végett. A törvényjavaslat aztán harmadik felolvasás után is elfogadtattak.

Antalfi Károly előadó az állandó igazoló bizottság jelentését olvassa fel két a házban meg nem jelent követ iránt; e szerint Petkó Lázár még egyszer felszólítatik, 14 nap alatt megjelenni, dr. Ratiu János helyett pedig Hátszegen új követ választandó.

Ezek után napirendre került az adók behajtása, befizetése és a pénzügyi törvényszékek iránti törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása, s a szerkezet a 33-dik szakaszig minden nagyobb változtatás nélkül elfogadtattak.

Gál János beszéde

(A képviselőház július 11-diki ülésében.)

T. ház! Tökéletesen igaz van t. barátom. Hosszu Józsefnek azon indokai, amelyek őt a fejadó igazságtalan voltára nézve felhozott, habár az ő számítására is lehetne némi észrevétel; mélt például, hogy egy 5 tagból álló család egész évre csak 36 frtot keresne és 36 frtból egy egész esztendőben megélhetne, azt, ugy gondolom, mindnyájan lehetetlenségnek tartjuk. De bár ő ilyen számításot tett, mégis azoknak helyességét elismerem, a melyeket az erdélyi fejadó ellen felhozott. A különbség a központi bizottságnak vélekedése közt és Hosszu József képviselőtársam vélekedése közt az, hogy a központi bizottság kimondotta azt, hogy 1869 első januárban kezdődőleg Erdélyben a fejadó megszüntetessék, a t. pénzügyminiszter úr pedig javaslatot adjon be aziránt, hogy ezen adó nem mikép legyen nélkülözhető; az ő vélekedése pedig arra megy ki, hogy a fejadó most megszüntetessék.

Számítás is tett, hogy az erdélyi fejadónak megszüntetése után mi lesz azon hiány, mely ha ezen adó a magyarországi személyes kereseti adóval váltatnék fel, magát kiütni. Ugyanis mikor ő azt méltóztatott mondani, hogy az erdélyi fejadónál fogva 30 krral fizetnek Erdély lakói többet, mint a mennyit fizetnek személyes kereseti adó

fejében Magyarországon, ha ezen 30 kr hiányt Erdély két millió lakóinak számával sokszorozzuk, hatszáz ezer frt különbség fogja magát kiütni. De midőn rögön meg születését indítványozza tisztelt képviselőtársam, bátor vagyok figyelmeztetni, vigyázzon és legyen óvatos ezen óhajításában, mert mint én, úgy ő is képviselői vagyunk igen sok szegény földbirtokosnak; nehogy mit egyik kézzel látszatunk ezeknek adni és terheiken könnyíteni, másik kezünkkel még súlyosabb terhet tegyünk rájuk földadójok emelésével.

Jól tudjuk, hogy Erdélyben a föld mily keveset hoz be, jól tudjuk, hogy a földbirtokos osztály mily inességgel küzd; jól tudjuk, hogyan keletkezett azon földadó cataster Erdélyben; tudjuk azt is, hogy midőn Erdélyben a földadó catastert behozták, vezér elve volt az akkori kormánynak minél többre tenni, ha lehet Erdélyben a földbirtokosok jövedelmét, hogy ennek adó sulya alatt a földbirtokos osztály, mely az akkori kormány tendenciájában állott, tönkre silányuljon; tudjuk végre, hogy miután véghezvitett azon cataster, maga a bécsi kormány is megijedt, hogy Erdélyben minő módon számított ki a föld jövedelme és minő terü tti ki magát, ha arra a 16 % adózást rója ki. Az erdélyi földadót tehát a 16 %-ról leszállította 10 %-re; de mivel mégis különbség mutatkozott a kiszámított bevételre nézve, reá róta Erdély lakóira az igazságtalan fejadót. 1865-ben szállott valamit alá, a reichsrath elé vitett ezen kérdés azon erdélyi urak által, kiknek tetszett a bécsi reichsrathba megjelenni és maga a bécsi reichsrath is valamivel lejjebb bocsátotta in remunerationem fatigiorum.

Megvan tehát jelenleg Erdélyben a fejadó, ugy, a mint a bécsi reichsrath lebecsátotta, de ha ezen 600,000 frtnyi különbséget most a földbirtokosra a mostani erdélyi cataster szerint ráteszszük, ellenére azon törvénynek, melyet a ház néhány nappal ez előtt megszavazott, akkor igen is a mit egyik kézzel adtunk Erdélynek, egy másik kézzel egy szerencsétlen cataster nyomán ismét rárójuk elhordhatatlann Erdélynek földbirtokosaira, a terü marad ugy, a mint volt, sőt súlyosbítottatik. Vannak más módok, melyek által ezen igazságtalan fejadót meg lehet szüntetni, és a melyek által nem azon szegény birtokos osztály fog sújtani, hanem azon sok adó eltagadás fog világosságra hozatni, melyek különösen a jövedelmi adó tekintetében Erdélyben megrögződtek.

Hiteles adatokkal bírok, hogy ez előtt tíz évvel mi volt Erdélyben a jövedelmi adó. 1857-ben az akkori 5 % adóztatási kulcs szerint 208,298 frtot tett egész Erdélynek jövedelmi adója pótlékok nélkül; most nézzük a pénzügyminiszter úr által 1868-ra Erdélyből remélt jövedelmi adót és ezt illetőleg már nem 5, hanem 10 % szerint van Erdély jövedelmi adója a pénzügyminiszteri előterjesztésbe beiktatva. A földtehermentesítési kamat szelvények adóját ide nem számítatunk, mert 1857-ben azok szintén oda nem számítathattak, ugyanis akkor nem voltak még Erdélyben kiadva földtehermentesítési papírok.

Tehát ezen 10 % szerint 422,230 frtot számított Erdélyre a t. pénzügyminiszter úr 1868-ra. Reducáljuk ezt 5 %-ra, mert 1857-ben is 5 %-lélk fizetett; ez tesz 211,115 frtot; következőleg a jövedelmi adó Erdélyben ugy kezeltezt, s most is ugy kezelteztik, hogy a különbség 10 esztendő eltelése után is csak 2817 frtot teszen; ez pedig megfelel 56,340 frtnyi jövedelmi többletnek, melylyel t. i. 1857-től fogva 1868-ig tenne többet Erdély azon összes jövedelme, mely a jövedelmi adó tárgyát teszi; dacára annak, hogy városainkban majdnem kétfélszer emelkedett azóta a kis kereskedési boltok száma, és alig van falu, hogy egy kis kereskedés ne nyitott volna. Ezeket bátor vagyok azon statistikai adatokhoz mellékelni Erdélyt illetőleg, melyeket Nyári Pál t. képviselőtársam tegnap előhozni méltóztatott Pestre nézve, annak bebizonyítására, minő módjai voltak azoknak, kik a jövedelmi adó fizetésére kötelesek, a valóságban az ezen czim alatti adót megrövidítetteti.

Ha felvesszszük még azt, hogy Erdélynek jövedelmi adóját, egyes tételeiben vizsgálva, még ezen kis összegnek is legalább kétharmadát fizetik a földbirtokosok, birtokaikon levő malmaik és koresmaik jövedelmei után tulajdonképen nagyon csekélyre redukálhatók azon jövedelmi adók, melyeket Erdélyben fizetnek azok, kiknek az tulajdonképeni terhe, következőleg önként kiütni, hogy az adózás ezen nemében, az eltagadások lehető megszüntetésével, egy tetemes mennyiség fogja kiütni magát. Már most, ha ily szembe szűkő adatok mellett is azon 600,000 frtot, mely a fejadó megszüntetésével magát kiütné, azokra tennők, kiknek terhes fejadókat megszüntetni igen szép, igen helyes és igen jó, de kik földadójukat már is alig bírják hordozni, ezt én részemről éppen azért, mivel a földbirtok és a földet bírók szegény osztálya terheinek könnyebbégét kívánom, szerencsétlen intézkedésnek tartanám.

Ugyanazért, miután látjuk, hogy a jövedelmi adóból csalhatatlannul többnek kell bejönni egy helyes kivétel alapján, mint az jelenleg számított, ezt tekinthetjük egyik alapjának a végre, hogy a fejadó Erdélyben megszüntetessék.

De egy káros adó nem megszüntetésére nem

az az egyetlen mód, hogy helyette más czélszerűbb államjövdelem tétessék, hanem az is, ha az ok nélküli, vagy aránytalan államköltségek megszüntetnek. Ha megvizsgáljuk azon költségeket, melyek Erdélyt illetőleg jelenleg a költségvetésbe be-tétettek, igen remélhető, hogy egyrészt a jövő költségvetésben nem fog helyet találni, és talán ez adó nem elengedését úgy fogjuk tenni, hogy legalább egyrészt nézve új jövdelem nem kell helyébe; mindenesetre Erdélyben azon szerencsétlen földadó cataster következtében nem fogja ismét nyomasztóbban terhelni a földbirtokot, mint talán maga a fejadó most terheli. Ott van most a költségvetésben az erdélyi gubernium költsége 112,000 frt és a provincialis commissariatus ismét 13,000 frtal, ez együtt 125 ezer frt. egy kis miniszterium költsége, mely annál méltatlanabb, mert 1864-ig az erdélyi gubernium nem csupán administrationalis testület volt, hanem egyszersmind judiciale gubernium, és mint ilyen Erdélynek legfőbb törvény-széke; a gubernium költségének fele tehát a judiciale guberniumra, a másik fele pedig a politikai administrationalis testület fenntartására tétetett. 1864-ben felállított az erdélyi királyi legfőbb törvény-szék, és ezzel a gubernium megszűnt Erdély leg-főbb ítélőbírói hatósága lenni, de az egész gubernium maradt ugy, a mint volt és költségei maradtak a magok egész voltukban.

Ismét példaképpen bátor vagyok felhozni a költségvetésből, hogy, midőn a költségvetésben a 842 mértföldre terjedő vármegyék és székei székekre nézve az összes politikai administrati-onak költsége 330,000 frtra tétetik, akkor a 158 mértföldnyi szász székekre nézve csak a politikai administrationalis költségek 200 ezer frtra tétettek, azon felül rabok tartására 40 ezer frt, és a szebeni főtörvényszékre 28 ezer frt vétetik föl. Azt hiszem, hogy tisztelt képviselőtársam Hosszu indítványáról bátran kimondhatom, hogy önmaga is azt tette föl, hogy a fejadó elengedésével a földbirtokosra újabb teher ne tétessék, de álltom egyszersmind, hogy ily módon indítványa akkor fog legezészerűbben keresztülvitetni, mikor a jövedelmi adó tisztába jő és mikor az erdélyi részekre nézve a költségek megvizsgálása megtörténik, és ennek helyes keresztülvitelével a fejadó fenntartásának terhe szükség felettévé tétetni fog.

Ugyanazért kérem a t. házat, méltóztatassék még most kimondani azt, hogy az erdélyi fejadó 1869 január 1-ső napján szüntetessék meg, és az igen t. pénzügyminiszter úr bizassék meg e tárgyban egy törvényjavaslatot terjesztetni elő, mely a földadónak emelése nélkül ezen fejadónak megszüntetését lehetségessé tegye. Ennélfogva ily értelem-ben pártolom a központi bizottság javaslatát.

Törvényjavaslat a védrendszerrel.

(Folytatás.)

13. §. Évről évre mindkét államterület képviselőtársaság általános megszavazása alá fog bocsátatni azon, a népesség számaránya szerint felosztandó újonczjutalék, a mely a hadsereg és haditengerészetnek az életbeléptetett tüzrs és oktató-rendszer kívánalmait szerint fentebb megállapított számerőben (11. §.) leendő fenntartására szükséges.

A két fél ebbeli jutalékának kivételénél mindaddig, míg mind a két államterületen egyenlő alapelvekre fektetett új népszámlálás fogantatottatik, a lélekszámról jelenleg létező hivatalos adatok szolgálnak alapul.

14. §. A hadsereg és haditengerészet kiegészítettik: a) a katonai képzőintézetek növendékeinek beosztása, (19. §.) b) önkéntes beállítás (20—24. §§.), c) hivatalból eszközölt állítás, (45—49. §§.) d) rendes újonczállítás (31—35. §§.) által.

15. §. A honvédség kiegészítettik: a) kiszolgált tartalékosok beosztása, (4. §.) b) védkötelesek közvetlen beosztása, (32. §.) c) oly önkéntesek által, a kik a hadsereghelyi szolgálatkötelezettségüknek eleget tettek, a mennyiben egyébiránt a honvédséghez nem tartoznának, d) oly önkéntesek által, a kik már nem honvédkötelezettségük, s 36 éves életkorukat meg nem haladták. (16. §.)

A c) és d) alatt említett önkénytesek szolgálatkötelezettsége két évre, esetleg háború tartamára terjed.

16. §. A hadseregbe, a hadi tengerészetbe és honvédségbe lephet: a) a ki 6 Felsőge bírodalmának egyik vagy másik részében honpolgári jogot vagy a magyar korona területére nézve állandó megtelepedési engedélyt nyert; b) a ki legalább 59 bécsi hüvelyknyi testmagasság mellett a szükséges szellemi és testi képességgel bír (a hadsereg számára szükséges mesteremberek, hajóslegények és hajó-kézművesek, testi nagyságra való tekintet nélkül elfogadhatnak); c) a ki életkorának legalább 17. évét betöltötte, de túl nem haladta.

Külföldiek a törvényszerű sorkatonai szolgálatidőre, a b) és c) pontokbeli feltételek alatt, kivételesen csak 6 Felsőge engedélyével vétethetnek fel a hadseregbe, ha kormányunktól ez iránt feltétlen engedélyt képesek felmutatni.

17. §. A hadseregbe, hadi tengerészetbe vagy a honvédségbe való belépés kötelezettsége alól ideiglenesen mentesek: 1. a keresetképtelen apának vagy özvegy anyának egyetlen fia; 2. az apa halála után a keresetképtelen nagypának vagy özvegy nagyanyának egyetlen unokája, ha azoknak

fjok nincsen; 3. teljes árvaságra jutott testvéreknek egy bátyja.

Azonban csak a házasságból származott s a vér szerinti egyetlen fiúnak, unokának, vagy bátyának lehet felmentésre igénye s csak azon esetben, ha felmentésétől szülőinek, öreg szülőinek, vagy testvéreinek eltartása függ, s ő e kötelezettséget teljesíti is.

Egyetlen fiúnoka, vagy bátyával egyenlő igényeknek tekintetnek ugyanazon feltételek alatt azok is, a kiknek egyetlen vagy több fivéreik: a) a sorhadi vagy tartalékbeli szolgálatteljesítés alatt állanak, b) 18 évesnél ifjabbak, c) gyógyíthatlan szellemi vagy testi fogyatkozások miatt bármi keresetre képtelenek.

A ki ezen alapokon ideiglen felmentett, de felmentési címét feladja vagy annak feltételeit nem teljesíti, korosztályához képest a hadseregbe, hadi tengerészethez vagy honvédségbe való belépés kötelezettsége alá esik.

Az ideiglenes felmentés tárgyában a sorozó bizottság határoz (32. §.), melynek határozatai ellen a honvédelmi minisztériumhoz lehet feljebb folyamodni.

A honvédelmi minisztérium által helyben hagyott újonczállítási bizottsági határozat ellen főlegb folyamodni nem lehet.

18. §. Oly védőkötelesek, kik a tulajdonképeni hadi szolgálatra bár nem, de egyéb hadi célokra szükséglett másnemű szolgáltatásokra, polgári hivatásokhoz képest alkalmasak, háboru esetében ily szolgáltatások tételére kötelezhetők.

19. §. A katonaképző intézetekből kilépő növendékek besorozása a hadseregbe (a hadi tengerészethez) a katonai hatóságok által az e végre fennálló külön szabályok értelmében eszközölhetik.

Az ily intézetekben kiképzett díjmentes vagy alapítványi növendékek 10 évig, a fél díj vagy fizetés mellett felvett és kiképzett növendékek pedig 7 évig tartoznak az intézetből történt kilépés napjától számítva a hadseregben (hadi tengerészethen) folytonosan és valósággal szolgálni.

20. §. Minden belföldi belépőt önként a hadseregbe vagy hadi tengerészethez, ha e végre a törvényszerű kötelekkel bir. (14. 16. §§.)

Az önkéntes belépésből kizárva azok, a kik valamely büntető elmarasztás folytán nincsenek polgári jogaik teljes élvezetében.

Kiskoruknál az önkéntes belépéshöz az atya vagy gyám beleegyezése szükséges.

Az önkéntes a hadtestületet, melyben szolgálni kíván, maga választandja; feltéve, hogy az illető testület önkéntesek betagadására jogosult, s hogy az önkéntes az abba leendő felvételre képesítve van.

Azon védőköteleseknek, kik korosztályuknál fogva (32. §.) a rendes sorozásra már meghívtak, az avatási idény alatt az önkéntes belépés nem engedtetik meg.

A ki sorozásra előállani törvényszerűleg köteles volt, és meg nem jelent, ez által önkéntes belépéshöz jogát mindaddig elveszti, míg az újonczállítási bizottság részéről ezen mulasztás tárgyában hozandó határozatnak magát alá nem vetette.

(Folytatjuk.)

Egyletek és közintézetek.

II-dik közlés

a „Gyulai Ferencz” emlékére tett hazafias adakozásokról.

(Folytatása és vége.)

Abrudbányán t. ez. Árkosi Károly úr 40-dik számú gyűjtő ivén: Pálfi Samu 1 frt, Fibán Károly 40 kr, Kántor József 30 kr, Wámiecsa József 10 kr, Kovács Sándor, Bonyhai Ferencz, Weisz Tádé, Theodor Antal, Scheder Albert, N. N., Kis Soma, Képes Laci, Tabakovits Döme egyenkint 10 kr, Rákosi József 20 kr, Árkosi Károly 1 frt 10 kr, összesen 4 ft.

Kézdi-Vásárhelyt t. Szász Dániel úr 27-dik számú gyűjtő ivén: Horváth Ignác 50 kr, Tóth Samu 20 kr, Nagy Sámuel 10 kr, Bernád István 10 kr, Benkő Pál 10 kr, Szász Poli 10 kr, Török 10 kr, Fekete Lajos 10 kr, Harmath Domokos 20 kr, Agg Tivadar 10 kr, Novák Sándor 10 kr, Császár József 10 kr, Molnár Sámuel 10 kr, dr. Longhy Angelo 50 kr, Szabó Dénes 10 kr, Janosó János 10 kr, Feczens Mihály 20 kr, Özevgy Dobál Kristóf 20 kr, Frenkul Emanuel 20 kr, Kovács Gyula 20 kr, Kenisztei István 10 kr, Balogh 10 kr, Málnási Kristóf 10 kr, Valaki 10 kr, Hankó László 10 kr, Bene J. 10 kr, Könczei Farkas 10 kr, N. N. 10 kr, összesen 4 ft.

Nagy-Egyeden tanár t. ez. Garda József úr gyűjtő ivén: Dr. Korbuly 40 kr, Koródi Samu 40 kr, Miksa Miklós 50 kr, dr. Donogány 40 kr, Szabó Ferencz 20 kr, Obert József 40 kr, Valaki 40 kr, dr. Botz 40 kr, Inezdi 40 kr, K. D. 40 kr, Sándor 40 kr, Wokál János 40 kr, Vágó Ferencz 40 kr, Ungerpek Miklós 40 kr, Jakabfi Albert 40 kr, Bisztricsányi 40 kr, Garda József 70 kr, Biró Gyula, Barabás Sándor, Kovács Károly, Rácz Albert, Görög István, Kovács János, Jancsó Albert, Téglás Gábor, Kolombán János, Lakatos Róbert, Konya Dénes, Harai Sándor, Kolombán Antal, Botka György, Bartha Győző, Fülöp Géza, Kádár József, Vas Lajos, Győrbíró Lajos, Bardocz

Sándor, Szász Lajos, Molnár Áron, Nagy Sándor, Hank Gyula, Némethi Gábor, Deák Sándor, Valaki, Váro Ferencz, Dózsa István, Deák Gergely, László Károly, Sükei Ferencz, Deák Lajos, Péter Elek, Barabás József, Almási Samu, Kanász Márton, Gergely Samu, Barabás Antal, Kis Mózes, Bágya Farkas, Genge Samu, Kovács Elek, Hegyi Sándor, Jakabházi Dániel, Borbáth Márton, Vajda Gyula, Nagy Lajos, Jónás Bálint, Márton Béla, Fülei Samu, Kolcsár János egyenként 10 kr, Tatár Lőrincz, Kósa Mihály, O. Veres Sándor, Magyarosi István, Kovács István, Nagy Béla, Faluvégi Albert, Sándor János, Keresztes József, Vitos Lajos egyenként 20 kr, Kerekes Samu, Gyarmathi József, Elekes Victor, Simon Gábor, Gáspár János, Révai Pál egyenként 30 kr, Borsos Károly 40 kr, Ilyés István, Fazakas Lajos, Székely Ferencz egyenként 50 kr, összesen 18 ft.

Pesti nemzeti szimulvész Tóth József úr 1868. apr. 21-diki kolozsvári vendéglátókéből az öt illető részt e célra ajánlván fel, ez előadás jóvedelmében bevétel 66 ft. 24 kr.

Az emlékbizottmány nevében a t. ez. gyűjtő uraknak, mint szintén a t. adakozóknak szives köszönetet mondva, nyilvános számadás, illetőleg nyugtaképen közli.

Hajós János, emlékbizottmányi jegyző.

Kolozsvár, július 14. 1868.

Az ifjuság buzgalma mi sem emeli annyira, mint annak látása, hogy tekintélyes férfiak figyelemmel kísérik tevékenységét. Nagy számmal vannak azok, kiket a r. k. felgyrnásiumi dalárda pártfogói közé számíthatni szerencsés s kik iránt halála van lekötözve: de lehetetlen kiváló hálaköszönetet nem nyilvánítani azok iránt, kik azonkívül, hogy egész éven át tetemesen kegyeskedtek segélyezni a dalárdát anyagi szükségéi fedezésében, még mint nagylelkű ifjuságbarátok a dalárda működő tagjait a zártnappely alkalmával jutalmakkal megörvendeztetni s őket ez által is nagyobb szorgalomra buzditani sziveskedtek. Ilyenek: mélt. Dr. Szabó József, ki 1 aranyat, 1 ezüst tallért, 2 db 1 ezüst forintost; tek. Biasini Domokos, ki 1 aranyat; valaki 4 db egy ezüst forintost; s Quilla Géza VIII. oszt. tanuló, ki Berzenyi verseit ajánlotta fel a dalárda tagjai közötti kisorsolásra. Az előbb említett valaki a főtgyvezetőnek külön 5 ftot adományozott. Ezen kívül a gymnásiumnak jutalmazására szánt pénzéből beszerezett 4 példányban Csányi görög irodalom története, 1 példányban Magyar költők könyve, Zilahy versei és Kisfaludy S. regéi. Fogadják a nagyérdemű jötevők az összes dalárda és a jutalmazottak leghálásabb köszönetét. Adja Isten, hogy az ifjuság nevelése körül tett jócselekedetek gyakorlásából származó örömeiket igen sokáig élvezhessék. Az ifjuság nevében: a dalárda igazgatósága.

Kolozsvári löversenyek sorozata, 1868.

Első nap, sept. 25.

I. Vadászverseny 400 ft. Futhat minden nemtelivér ló, mely a Királyhágón innen született. Távoltság 2 angol mfd., fél-fél óra közre ismételve. Teher 4 évesre 130 font, 5 é. 135 f., 6. é. és idősbre 140 f., mére 3 fonttal több; lóra, mely valahol nyert, 5 fonttal több. Tétel 25 forint. Ha nem indul legalább 3 ló, nincs futás. A tétösszeg a kolozsvári kópófalka fenntartására fordítatik. Urlovarok színeikben. Nevezési zárnep sept. 10-én déli 12 óráig.

II. Második osztályú császárdíj 300 db. arany. Futhat minden Erdélyben elletett és felnevelt kanca és mén. Távoltság 2 angol mfd. Tétel 100 ft; bánat 50 ft; ha azonban a visszavonás a verseny előtt egy hóval történik, csak 25 ft. Teher 3 évesre 95 font, 4 é. 110 f., 5 éves és idősbre 115 f. Minden nem Erdélyben fogantatott, de az anyával behozott csikóra 3 fonttal több; kanczára 3 fonttal kevesebb. Lóra, mely már egy első osztályú császárdíjt nyert, 5 fonttal több, mely két vagy több ily díjt nyert, 8 fonttal több; mely már egy második osztályú (300 aranyos) császárdíjt nyert, 3 fonttal több, mely két vagy több ily díjt nyert, 5 fonttal több. A tét- és bánatösszeg fele az első, fele a második ló után fizetetik. Nevezés augusztus 10-én déli 12 óráig.

III. Ivadékverseny. 1868-ra indítványozta Tisza László. Futhat minden 1864-ben a régi Erdélyben elletett csikó, melyre nézve az ugyanazon évi löversenyek utolsó napjára a titkárnál a nevezés megtörtént. Távoltság 1 1/2 mfd. Teher 110 font, kanca s herélre 3 fonttal, félverre még 5 fonttal kevesebb. Tétel 10 db. arany. Fuss vagy fizess! A tétösszeg 100 arany erejéig az első lóé, az ezentuli oszlik az első és második ló közt.

Második nap, sept. 27.

I. Erdélyi díj 500 forint. Futhat minden Erdélyben elletett, bármely nemű nemtelivér ló. Távoltság 3 mrtföld. Teher 4 é. 110 f., 5 é. 120 f., 6 é. és idősbre 125 font, mére 5 fonttal, és lóra, mely már valahol nyert, még 5 fonttal több. Tétel 100 ft, fele bánat. A tét- és bánatösszeg fele az első, fele a második lóé. Nevezési zárnep septemb. 10-én déli 12 ór.

II. Ivadékverseny, 1868-ra indítványozta b. Wesselényi Ferencz. Futhat minden Király-

hágón innen és tul Magyarországon 1864-ben kolozsvári versenyegyleti tag birtokában elletett félvér csikó, melyre nézve az ugyanazon évi löversenyek utolsó napjára megtörtént a nevezés. Távoltság 1 1/2 mfd. Teher 110 font, kanczára s herélre 3 fonttal kevesebb. Tétel 10 db. arany. Fuss vagy fizess! A tétel 100 arany erejéig az első lóé, az ezentuli oszlik az első és második ló közt.

III. Első osztályú császárdíj 500 db. arany. Futhat bármely országban született mén és kanca, 3 évesnél felfelé, de a melynek tulajdonosa oly alattvaló kell hogy legyen, kinek állandó lakása az ausztriai és magyar birodalom határain belül van. Távoltság 3 angol mrtföld. Tétel 150 forint, bánat 75 forint, de ha a verseny előtt egy hóval vonatik vissza: csak 40 forint. A ki lovát jövre nézve egy éves korában nevezi, ez esetben csak 20 forintot fizet. Teher 3 évesre 95 font, 4 é. 110 f., 5 é. és idősbre 115 f., kanczára 3 fonttal kevesebb. Anglia, Franciaország és Amerikában elletett lovakra 12 fonttal több, minden más külföldi lóra 7 fonttal több. Lóra, mely már valahol egy 3000 forint értékű versenydíjt nyert, 5 fonttal több; két vagy több ily nyertesre 8 fonttal több. Az egy éves korukban nevezett, belföldi, valamint az egy éves korukban külföldről behozott lovak 5 font, a két éves korukban pedig hasonló minőségben nevezettek 3 font teherkénynebséget élveznek. Az egy éves kor előtt, tehát a születés után a következő év első januárjára előt behozott csikókra csak 3 fonttal több. A tét- és bánatösszeg fele a második lóé. Nevezési zárnep aug. 10. déli 12 óráig.

IV. Versenyegyleti díj 50 db. arany. Futhat minden a Királyhágón innen elletett, bármely nemű telivér és nem telivér ló, mely az idén császárdíjjal nem volt nyertes. Távoltság 2 angol mfd. Teher 3 é. 100 f., 4 é. 110 f., 5 é. 120 f., 6 é. és idősbre 125 f., mére 5 fonttal több, lóra, mely már valahol nyert, még 5 fonttal több, telivérre még 3 fonttal több. Bejelentési határidő szeptember 18-án déli 12 óráig. Tétel 10 db. arany; de a ki szeptember 1-ső napjáig jelenti be, csak 5 db. arany tételt fizet. Fuss vagy fizess! Indulni kell legalább három lónak.

V. Hölgyek díja, tiszteletdíj. Futhat mindennemű, a Királyhágón innen született félvér ló, mely ha be is volt jelente más díjra, de ez évben a kolozsvári gyepen semmit se nyert. Távoltság 1 1/2 mfd. Teher legalább 100 font. Tétel 3 arany. Fuss vagy fizess! A tétösszeg fele a második lóé. Urlovarok. Nevezés indulásig.

Mindennemű tudakozás és nevezés alólirhoz mint az erdélyi lötenyésztési- és versenyegylet titkárához (Kolozsvár, külső-monostorutca 181. sz.) bérmentesen intézendő, s a császárdíjakat kivéve, minden díjra való nevezés alkalmával egyszersmind legalább a bánatpénz beküldendő.

Minden pályázó s a gyepen idomítás (training) végett megjelenő ló után az egylet pénztárába 5 forint fizetendő, annyiszor, a hányszor indul. A bejelentéseknek a díj külön megnevezésével s a lovas színei és a ló részletes leírásával kell alólirhoz intézett bérmentes levelekben történnie.

A tét- és bánatpénzek legkésőbb a verseny napját megelőző este alólirhoz befizetendők; különben azon lovak, melyekért a tételek annak idejében le nem fizetettek, pályázásra nem bocsátatnak.

Kolozsvár, jul. 1. 1868.

Halmágyi Sándor, lovaregyleti titkár.

Az 1868-ik év januárius 1-én alakult zilahi „kisegítő pénztáregylet”-nek az 1868-ik év első feléről fogalmi kimutatása: Bevétel o. ért.: 156 tagtól részvény rendes és rendkívüli betételekben 6689 ft 23 kr. Váltói tartozások befizetéséből 3970 ft. Beiktatási díjakból 157 ft. Földdíjak és kezelési bevételekből 88 ft kr. Kamatokból 134 ft 46 kr. Késedelmi kamatokból 29 kr. Váltó papír díjakból 2 ft 13 kr. Bélyegdíjakból 8 ft 52 kr. Összesen: 11,049 ft 93 kr.

Kiadás: 58 tagnak ugyanannyi váltóra kölcsön 8830 ft. Rendkívüli bevételek visszafizetésére 1882 ft. Az egylet alakulásáig tett költségekre 5 ft 20 kr. Rendkívüli díjazásokra 27 ft. Tiszti rendes fizetésekre 90 ft. Nyomatványok és könyvkötői munkákra 147 ft 6 kr. Irodai kellékek és világításra 12 ft 2 kr. Butorzatra 17 ft. Bélyegke 8 ft 52 kr. Rendkívüli bevételek kamatai fedezésére 26 ft 73 kr. Pénztár-készlet 3 ft 67 kr. Összesen: 11,049 ft 93 kr.

NAPI HIREK.

= Jogakademiaink egyetemé alakítása — mint Pestről írják — már elhatározott, s ez átalakítás már a jövő iskolai évben megtörténnek. A rendes tanárok 3000, a rendkívüliek 1500 ft fizetést fognak kapni.

= A földtehermentesítési alapigazgatóság vezér-előadójává Lázár Sándor főkörmányszéki tanácsos helyett: titkár Hajós János nevezetett ki, előbbi a kormányzékhez tétetvén át.

= Vasúti munkásaink között, — mint

halljuk — egy kis zendülés támadt, néhány csendőr megjelenése azonban, mindent a rendes kerékvágásba hozott; a zavargás oka még nincs tisztán tudva, a nyomozás, mely ezt kideríti, most foly. — A vasútról szólván megemlítjük, hogy a k. monostori uradalomhoz tartozó földék kisajátítása is megtörténvén, azok a napokban adatnak át, mire az építés nagyobb lendületet nyerend.

= Egyik közlebbi számunkban, pesti értesülés után, említettük, hogy a közlekedési minisztériumnál levő főmérnök, Morzsányi, az építészeti hivatalok új szervezése végett Erdélybe küldetett; e tárgyban most arról értesül a „H. Ztg.” hogy nevezett főmérnök úr küldetésé csak is folyóink megvizsgálására terjed ki, mennyiben azok hajókázhatóvá tétele van ezéba véve.

= A honvédség főparancsnokául, mint Pesten szétiben beszélük, József főhg, a nádornak fia, fogna kinevezettni. A kerületi parancsnokok közt több magyar honvédtábornokot neveznek.

= B. Schaguna András balásfalvi érsek, mint szerzőtől Szebenben egy rövid compendium jelent meg, mely a görög keleti cánonjogot tárgyalja. Szerző munkáját főpásztori szeretetének tanubizonyoságul a gör. keleti metropolia hű pap-sága- és híveinek ajánlja, s ajánlatában elősorolja azon munkákat is, melyek az érseki nyomdában eddig román nyelven megjelentek. S e munkák már számosak, a mennyiben 37 leginkább theologikus mű bagyia el ott a sajtót, melyek közül tizenkilenczet részint a metropolia maga irt, részint fordított, míg 21 mű felhívására, mások által készített, vagy fordított. Ezen számok eléggé tanusítják, hogy a nmlsg érsek úr bőkezűleg támogatja a román irodalmat.

= A delegációk, mint értesültünk, az őszszel Pesten fognak ülésezni és pedig új választások alapján. Minthogy a magyar országgyűlésnek halmozott teendői, legkisebb tagjai távollétét nem engedik, ily módon sikerülend az országgyűlésnek két irányban folytatni működését.

= Kuhn báró közös hadügyminiszter Pestre érkezvén, már folynak az értekezletek ama változtatások felett, melyeket a képviselőház katonai bizottsága a honvédelmi törvényekben eszközölt. A népfelkelés teljes elejtésén kívül a többiekben is néhány igen lényeges módosítás fog kivettni; a résztvevő értekezleti tagok elismeréssel szólnak a közös hadügyminiszter nyílt, egyenes magatartásáról.

= Miksa György úr „Magyar történelmi emlékek külföldön” című sajtó alatt levő munkájára — mivel bolti ára magasabb leendő — 50 krajczárjával még jövő hó 2-ig előfizetheti Dem-jén László könyvkereskedésében.

= Búszörményi László, a „Magyar U.” volt szerkesztője a Bart-féle villában lakásában letartóztatott. A sajtóbírószág többször felszólította őt, hogy fogságát kezdje meg, minthogy azonban ezt önkényt tenni nem akarta, ellene karhatalom küldetett. Fél tizkor két sajtóbírószági hivatalnok egy biztos és négy fegyveres kíséretében megjelent a Bart villa előtt, hol Búszörményi lakott, s a hivatalnokok őt felszólították a fogság megkezdésére. Búszörményi kijelentette, hogy őket követni nem fogja, mert az ítélet végrehajtása ellen appellált. A hivatalnokok azt felelték, hogy parancsuk van őt elfogatni, s az ajtóhoz szolták a hízst és a drabantokat. Ezeket látva B., kijelentette: „Uraim a hatalomnak engedni kell”, s betült a fiakerbe, mely őt a számára a drabant kaszányában készen tartott szobáig szállította.

= A közös hadügyminiszter átmentes rendeletet bocsátott ki, mely az ezredtulajdonosok bíráskodási jogát elveszi és az országos parancsnokságokra bizza. Ugyanazoktól elvették a jog a katonatiszteknek házassági engedélyeket adni, s ezekért jövre a közös hadügyminisztériumhoz kell folyamodni.

= Bécsből távirják, hogy irányadó körökben teljes egyetértés létezik a hadügyi törvények módosításai tárgyában. Maga Kuhn miniszter pártolta a módosításokat, melyek különben a javaslat lényeges részét nem illetik.

= Belgrádból igen érdekes eseményről értesültünk. Ugyanis mint Szerbiában általános ismertes, Karagyorgyevics hg. kevéssel ezelőtt Szerbiában levő ingatlan javaira 35,000 darab aranyat vett fel kölcsön gyanánt, különböző kisebb árva- és takarékpénztárak, továbbá földhitelintézeteknél. A nevezett pénztárak azonban az igényelt összeget azon pillanatban, midőn ő a kölcsönt fel akarta venni, nem rendelkeztek, s így keresni kellett valakit, ki a 35,000 db. aranyat képes legyen előállítani. S ily egyén találkoztott is Mihály fejedelem személyében, ki az egész összeget oda kölcsönözte, csak hogy a pénztárak érdekei kárt ne szenvedjenek. Tehát úgy látszik, hogy a feledelem saját pénze szolgált eszköz gyanánt azoknak, kik Mihályt trónjától megfosztani igyekeztek, sőt a fejedelmet meg is gyilkolták.

= A hirlap-cautio eltérése mellett szólt fel egyik pesti lap, a „Független Lapok.” — Indokolása helyes, s remélhetőleg tömeges pártolásban részesül a sajtó részéről.

= Két gyermek egy helyett. Olaszország egyik városában történt, hogy párisi szokás szerint — mi nálunk is megesik — a szülők falra mennek, idegen kézbe küldték az újonyszültet. Három hó múlva megnézni siet az atya és talál a

felgyűlő dajkánál egy helyett kettőt, egymáshoz teljesen hasonlókat. Hogy válasza ki már most a kétségbeesett atya a magát? Kiválsztani nem lehet; hazaküldi tehát mind a kettőt. Így legalább hiszi, hogy valamelyik a kettő közül az övé.

— Az „Eintracht“ bécsi democr. egyesület a pápai allocutió irányában teendő intézkedések tárgyában rendkívüli közgyűlést tartott. Igen sokan gyűltek össze és a viták tanuskodtak azon nagy izgatottságról, melyet a pápai allocutió előidézett. A római curia eljárása kiméletlenül bírálta az allocutió az államot és a kormány ellen intézett ígató irányának nyilvánított. — Egy szónok kikérelése ellenében a jelenlévő rendőrbiztos óvatot tett. Ez zajos jelenetre adott okot, s a biztos az óvat ismételte, midőn egy szónok a felség személyét is belevonta a vitába. Zajos tetszés közt nyilatkozta több szónok, hogy minden polgár kötelessége a fejedelmet az idegen hatalom támadásai ellen védelmezni. Határozatokat: 1. Hozzájárulási felirat a közsegélyezéshez, melyben elismerés és köszönet szavaztatik neki egyhangulag fellépése és határozott magatartásáért. 2. Felirat a miniszteriumhoz, melyben bizalmat szavaz annak és a következő pontok keresztülvitelére kéri meg: „Megszakítása a diplomáciai közlekedésnek Romával; teljes megszüntetése a koncordatumnak; szigorú alkalmazása a törvényeknek a klerussal szemben és az államtörvények elleni engedelmesség esetében, mindenképpen a temporális megvonása.”

— A török uralom 415. évfordulóját jun. 24-én ünnepelték meg Konstantinápolyban. A hajnaltól késő éjig tartó ágyúbombázások, a kikötőben és a városban lengő felhőszakadatok, este a pompás kiváltság, a fényes Bosphorust szelődő kéjvonat és a díszes udvari ebéd mind rendkívüli ünnepeket jelöltek. Két magyar lobogó is volt látható, melyek a kiváltság „Pest városához” címzett vendéglőt díszítik.

— Trichinek. Poroszországi Schönbeckben a napokban ismét fordult elő halálos trichinek következtében. Az orvosi vizsgálat kiderítte, hogy ez egyszer a trichin nem volt a félénke agyában keletkezett rémhir, hanem a hullában oly mennyiségben fedeztettek fel, hogy még az orvostudományokban laikus is észrevehető.

— Apró hírek. Bécs városa dr. Giskrát, országgyűlési képviselőjévé választotta. — Triesztben f. hó 13-dikán zavargás volt, 7-en elfogtak. — Beust felelete a pápai allocutióra már átadott. — B. Eötvös Józsefnek a lovai a Dunaparton elragadták; fel is dőlt, de baj nem történt. — Rödön tegnapelőtt egy embert verekedésközben agyon ütöttek.

KÜLFÖLD.

Prévost-Paradol „La France non velle” cím alatt értekezést bocsátott ki azon mintálmam-

ról, melyet egyedül tart üdvöské Franciaország számára. Ő jól berendezett köztársaságot vagy még inkább parlamentáris államot óhajt.

A skupstina titkára, Redics ügyvéd és belgrádi képviselő meghamisította a jegyzőkönyvet. Azon helyeket ugyanis, melyek a miniszteri felelősségről, sajtószabadságról, az esküdtsekre behozataláról és Karagorgyevics volt fejedelemtől, valamint az elítélt gyilkosok jószágainak elkobzásáról szóltak, meghamisította s éppen az ellenkező értelemben szerkesztette. Hivatalától rögtön elmozdították s most megérdemelt büntetés várja.

Berlin, jul. 9. Armstrong vagy Krupp ez Poroszországban még mindig a legfontosabb kérdés. A tüzéséget vizsgáló bizottság elnökének lemondását a király elfogadta. Ez arra látszik mutatni, hogy az üntött acélágyúk a porosz hadseregben és tengerészetben legközelebb el fognak tűlni — legalább a nagyobb kaliberek — s Armstrongok által helyettesítetnek. Minthogy pedig az új tüzéségi szerek begyűjtése sok időt vesz igénybe, a kabinet békeszeretete egyelőre biztosítva van.

Flórensz, jul. 8. Cairoi képviselő azt indítványozta a képviselő kamarában, hogy mindazon külföldiek, kik olaszul beszélnek (Malta, Corsica, Róma, Dél-Tirol, Isztria, továbbá Nizza és Dalmácia egy részének lakosai), olasz polgárjoggal ruháztassanak fel. Most a kormány bizalmasan értesére adta a képviselőnek, hogy ily értelemű törvényjavaslatot a korona nem szentesíthet, mivel nem akar összeütközésbe jönni az érdekelt hatalmakkal; azonban ha a római menekültekre vonatkozólag hasonló törvényjavaslat nyújtatik be, ezt a kormány nem fogja ellenezni, mivel Rómára vonatkozó igényeit minden alkalommal fentartotta.

A francia, orosz és porosz fejedelmek találkozására „Indep.” párisi levelezője szerint alkalmasint valószínű fog. Ezen — folyó hó utolsó napjaiban Emsben végbemennő találkozást — hírt színt Oroszország kezdte megemlékezni. Más oldalról azt állítják, hogy Victor Emanuel is találkozni fog a porosz királlyal. A florensz követ-kamara, melynek még fontos ügyekben, például a dohánymonopolium bérbeadásában, kellene végezni, néhány nap óta nem határozatképes. Az elnök behívó leveleit nem veszik tekintetbe, valamint a szűkevények névsorának a hivatalos lapban folyó közzététele sem használ.

A „Moniteur Bulletin” jelenti Athenből, hogy a krétai menekültek mindinkább elhatározzák magukat hazájukba visszatérni.

A Porta és Perzsia között, az előbbi bagdadi basa határesetései miatt felmerült viszály, amely komoly összeküzdéssel fenyegetett, a nyugati hatalmak közbejárása folytán közel áll a kiegyenlítéshez.

Johnson elnök, Stevens billje ellen, melynek célja nem engedni, hogy Észak- és Dél-Carolina, Georgia, Alabama, Louisiana és Florida államok a congressusban képviseltesse, vetóval

élt, s ebben az Arkansas-bill eleni vetóban kifejtett okokat ismétli, az egész billt a kormány elveivel össze nem férőnek nyilvánítván.

Az „Indep.” jelenti: a francia kormány Mon megkeresésére parancsot adott, hogy a Primárnak szánt fegyverküldemények a spanyol határ-széleken lefoglaltassanak. Együttal arról is biztosított lap, miszerint Mon úr közölte de Moustier marquisval azon okokat, melyeknél fogva Montpensier herceg száműzetett.

A „Correspondence de Berlin” ultra német manifestuma a börtövilágban nem csekély hatást tett. A „Patrie” az alkalomból a következő észrevételeket teszi: A „Correspondence de Berlin” lényegesen miniszteri organum franczián van írva, következésképp inkább Franciaországban akar szólni, mint bár mily más porosz lap. Micsoda érzéssel fogadjuk mi tehát mindazon philosophico-politikai manifestatiokat, melyekre a woormei ünnepélyek által ihlettetik? E tényben csupán Németország túlyomosságáról van szó; „Egy meddő politika ingadozásai által kimerült Európa Németországtól várja régiólt felszabadulását. Európa Németországra bizza a modern jog diadalát.”

A „Moniteur” jelenti: a római francia követ június 28-án átadta Antonelli bíbornoknak az olasz nemzeti bank utalványát a pápai adósságból, az 1866. december 7-iki conventio értelmében terhelő s már lejárt részlet kifizetése végett. Antonelli bíbornok ez alkalommal köszönetet mondott a szentesítés nevében Sartiges grófnak, azon folytonos gondoskodásért, melyet a császár és kormánya a szent szerék érdekeit iránt tanusítanak. Olaszországban kereti harag uralkodik az országnak Menabrea által történt lealacsonyításáért.

A három német állam közti alkudozások egy állandó katonai bizottmányt íránt, hírt szerint, következőképp alapra vannak fektetve: 1. Mindhárom állam egy-egy tagot nevez ki a bizottmányba, mely Münchenben fog állandóan székelni. A bajor tag viszi az elnökséget. 2. A bizottmány szótöbbséggel hozza határozatait. 3. Az főleg azzal foglalkodik, hogy Dél-Németország számára oly végdelmi rendszert állítson elő, mely összhangzásban álljon a Németország többi részében elfogadottal. 4. A délnémet várak tisztát a bizottmány igazgatása alá helyeztetnek. Annak tanácsát ki kell kérni a 3 állam összes katonai ügyei tekintetében. 5. A bizottmányok, ha csak lehet, jul. 15-én kell összejönni.

KÖZGAZDASÁG.

— Königsberg (Poroszország), július elején. — Vidékünkön egy pár jó, közepes, jármás okor folyó ára osztr. pénzértékben számítva 200 frttól 230 frtig. Egy jó hűti 150 frttól 200 frtig. A porosz lovas-ezredekhez június havában vásároltatott 33 darab ló, átlagosan egyenként árt fizettek 260 frton. Egy kimustrált hűti két 5-6 frtig, egy esztendő sertes-süldő rideg állapotban, két 14-16

forintig. Egy fejős tehénnek ára meg nem írható, mivel értéke rendkívül változó. A jó tiszta búza-nak körülbelül két most 10-11 forint 50 krig. A roza körülbelül 8-9 frtig, árpa 7-7 frt 50 krig, zab 4-4 frt 80 krig, rezepe 8-9 frtig, borsó 8-8 frt 50 krig, 1 font marhabús 20 kr, 1 font vaj 40-50 krig, 100 osztrák ért. frttért adnak Königsbergben 58 porosz tallért. A gabona mértékek pesti mérőre vannak számítva. Ezen nagy távolságban köztünk és Königsberg között az időjárás is érdekes adat, a mennyiben íratik, hogy a gazdaságnak az idő nagyon kedvező volt június végén, s ha így tart, az őszi vetések aratásához egy pár nap alatt hozzá fognak. A rezepe már lekaszált, július 2-kán elnyomatva eladásra vár, 50 holdan termelt 250 köböl, a mi ott gyenge eredmény. Ezen évben Poroszországot, általában véve fel, saját szükségletére elegendő termés van s még kivitelre is számítanak; Németországon s másutt is meglehetősen eredményt várnak.

— Aratási kilátások külföldön. Keleti Poroszországban ez évben sem hiányoznak a panaszok a jövő aratás miatt; egy részben azonban közepesről gabonaaratast lehet kilátás. A keleti tengermentéki orosz tartományok, továbbá Kovno, Vilna és Grodno kormányzóságokban a tartós hőség nagy kárt tett a tavaszi vetésekben és legelőben, s ezen oknál, valamint a vízhiánynál fogva itt-ott a lépkor is mutatkozik a marhák és lovak között. Rozs és búza azonban közepesről aratást remélhetnek. Szibériában kintű aratást várnak. Lengyelországban a hosszas szárazság sok kárt okozott, különösen sokat szenvedtek a tavalyi vetések. Rozs alig fog közepesről aratást adni. Még rosszabbul állnak a dolgok Svédországban, Beszarábiában és Moldvában a szárazság a legelőket, réteket és tavaszi vetéseket majdnem egészen ki-aszalta.

— Aratási kilátások belföldön. Hogy nálunk a Királyhágón innen mindenfelől jó termést jeleznek említők. Pesti lapokban a következőt olvassuk: Az ez idei termésről minden oldalról érkeznek jelentések az orsz. gazdasági egyesület felhívása folytán. Ha a különböző adatokat összeállítjuk, az eredmény az, hogy általában a termés jó, helyenkint a tarvalynál is kintűbb és csak Ung, Zemplén, Abauj, Sáros panaszok. A közepértelmű jóval többre számolhatni s a mi kivételünk főfontosságú, búzatermelő megyéinkből az első cikkre a legkedvezőbbek a tudósítások; csak a munkások hiánya miatt panasz nem szűnik.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Julius 17-kén: 5%. Metaliques 100 frt 59.50. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt 63.85. Kamat 59.60. 1860. Kölcsön 88.60. Bankrészevény 745. Hitelintézet részvény 200 frt 216.20. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2. Kr 114.15. Ezüst 111.50. Cs. királyi arany 5.40.

Erdélyi földtelh. kötv. július 16-kán: 70.50.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

HARTMANN
Rovar- pusztító-tinktúra,
Ausztia és Franciaországban szabadalom által védve, eddig felülmúlhatatlannak sőt utólrhetetlennek bizonyult, nemesak a rovarporral hanem minden más szakmába vágó utánzásokkal szemben is, amelyek többnyire csak a külső alakban vilték annyira, hogy készítményüket megkülönbözték.
Csak oly palackok valódiak, melyek a fennebbi jelvényt s az üvege nyomva nevüket viselik.
Kapható főraktárunkban Bécsben:
HARTMANN és MITTLER, Stadt, Bäckerstrasse, 3 sz.
Szebenben: Sill Mihály urnál. (225) 18/7 (1-12)
Brassóban: Jekelius Nándor urnál.
Kivánságra Kolozsvárt is fog raktár állíttatni.

FIGYELEMREMÉLTÓ!
CSIKY TESTVÉREK
fűszer- és festék-kereskedésében nagyválaszték- és a legjobb minőségben kaphatók **leszállított áron:** olajba tört és száraz festékek; porosz és angol **Butor-, bőr- és kocsi-Lack; firneis és lenolaj,** bécsujhelyi **terpentin.**
Éppen most érkezett egészen új **Bőr-kenőcs** — melylyel a régi és avult bőroket és hámoakat egészen meglehet ujítani, s azoknak a legszebb fényt s lágyaságot adni; ugyszintén **csukor, kávé 64 krtól a legfinomabb 96 kros, gyöngykávéig** és mindenféle **fűszerek a legjutányosabb árban.**
A t. közönség figyelmébe ajánlják továbbá **eczetgyár-rukat,** melyben a legtisztább **szeszből** (és nem vi-triolból) készült **eczettel** minden időben bármily mennyiségben — vedre 30, kupája 4 krjával — szolgálhatnak. Nagyobb megrendelések a külmonostor-utca szegletén levő, a „BÉKA”-hoz címzett raktárunkban tétethetnek. (173) (6-6)
Végül tudatják a nagyérdemű közönséggel, hogy kereskedésük az időre is bőven el van látva a legújabb, friss töltésű **bel- és külföldi ásványos gyógyvizekkel.**

! Bécsi butor-raktár !
!! Jó, izléses és olcsó !!
Czetz János és Társa
Kolozsvárt, (középutca Folly-ház.)
Ajánlja szélszerűen ellátott butorraktárát, melyben kaphatók mindenféle **egyeb butor darabok,** ugyszintén **egész rendbeliek is,** a legújabb izléssel készítve és jutányos árakért.
Csinos **sifonok,** egy és két ajtóval, 22 frttól 50 frtig, újabb modoru **szervantok, ágyak,** többféle nagyságu **csemegetárak,** (Kredenz) **mosdó- és éjjeli szekrények, Szalon-, ebédlő- író- és toille-asztaok,** különféle árakért.

Szalon-és heverő-divánok, 23 ftól 30 ftig.
Többféle **francozia, garnitur-butorok, ripsz, damast,** vagy **creton** kelmével bevonva, jó erős, **színes nád, szalma és fa-székek,** hozzá **kanapék,** jutányos árakért. (227) (1-3)
Divat-raktárunkban folytonosan kaphatók stáfrunghoz szükséges **vász-nak, selyem- és másféle ruhakelmék,** színes **selyem és kazmér paplanok, amerikai rugonyos és ló-szór madráczok, diván eleibe való- és szoba-szőnyegek,** nagyválasztásban és olcsó árakért.
Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan igazítunk.

(215) (2-20)
Legnagyobb választéku
varrógép-raktár
Boér Sándornál
Kolozsvárt bel-magyarutca 318 szám alatt.
E raktár valamennyi szerkezetű, jelesen **Wheeler és Wilson, Grover és Baker, Wilcox és Gibbs, Howe, Raymond, Bollmann** sat. féle gépekkel egy el van látva, hogy különböző ezélokra u. m. családi használatra, fehérnemű és női munka varrára, valamint férfi cipész-, szőgyártó-, női cipész-, férfi szabó-, női szabó munkákra mind külön, és különlegesen választott gépekkel szolgálhat, még pedig **leszállított áron,** és **aránylag jutányosabban mint bárhol írásbeli jótállás, alapos ingyentanítás és könnyített fizetési módzat mellett.**
Található ott tovább: több fajta eddig itt nem ismert és gyakorlati használatra igen alkalmas **kézi varrógépek**
20 forinttól kezdődőleg, végre varrógépi tű, czérna és selyem. Egyszersmind mindennemű női munka, gépi és kézi varrás elkészítése ellálatatik.
Vidéki megrendelések pontos végrehajtása mellett, tudakoló levelek posta fordultával megválaszoltatnak.

(226) (1-3)
Eladó telek és lakház.
HÁTSZEGEN a bosszuntczában a 171-ik számú telek a rajta levő két lakház és más épületekkel együtt **örök áron eladó.** Ezen telek előnye: hogy a két ház két utcára nyílik, jó kuttal bír és a telek mellett folyó is foly. Értekezhetni ott helyben Arslányi Antal ural.

(216) (2-3)
Fürdő megnyitási jelentés.
A midőn a n. érd. t. ez. fürdő vendégeknek köszönetet vagyok szerencsés mon-dani azon bizalomért, a melylyel engem, mint hoszas éveken át báznai fürdő-intézet bérletjét megfizeteli kegyeskedtek, bátor-kodom tudatni, hogy a saját földemen levő gyógy-forrásokat nyilvános használatra, hatósági engedéllyel berendeztem. **Iszap- és hideg fürdőim** az említett fürdő-inté-zet kellő szomszédságában vannak, s tisztaságra és kényelemre nézve minden igény-nek megfelelhetnek. — Az erdélyi kir. fő-kormánysekhöz fölterjesztett, orvosudor **Folberth F.** úrtól Medgyesen felvett vegy-tani bontása ásványforrásaímnak, közelebb-ről nyomtatásban meg fog jelenni, s kész vagyok abból a t. ez. fürdő-vendégeknek in-gyen példányokat bocsátai rendelkezésükre. Az orvosi vételeben szóról-szóra ez áll: „a minőségi bonczolás kapcsolatban a specifi-cus sullyal azon meggyőződésre veze-tett, hogy itt oly vizre akadtunk, a mely tetemes mennyiségű szikanyt, meszenyt, keseranyt, halványt, búzenyt, iblaanyt; to-vábbá kevés szénsavas meszet és keserföld-et tartalmaz.

Báza, július 9 én, 1868.
EHRICH MIHALY,
fürdő tulajdonos.

(221) (2-3)
Haszonbér.
Hunyadmegyében az o-brettei hatá-ron, a Sztrigya mentén épülődött piski-petrosényi vaspálya mellett egy 80 hold-ból álló tagosított bételkessett birtok, min-dennemű fundus instructussal, akár a nél-kül, a közelebbi Szentmihály naptól kez-dőleg, malom regalával együtt, vagy nél-kül, huzamosabb vagy rövidebb időre ha-szonbérbe vehető. Bővebben értekezhetni felette alólírtal. O Brettyén, utó posta: Hátzeg. Sz. L.